

Sygn. akt V CZ 2/16

POSTANOWIENIE

Dnia 2 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa A. G.

przeciwko T. G.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 2 marca 2016 r.,

zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 29 lipca 2015 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie z powództwa A. G. przeciwko T. G. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego odrzucił skargę kasacyjną pozwanego od wyroku tego Sądu z dnia 18 marca 2015 r., uznając ją za nieopłaconą w terminie. W sprawie zostało wydane postanowienie, oddalające wniosek o zwolnienie od opłaty sądowej od skargi kasacyjnej ponad kwotę 10 000 zł. Odpis postanowienia doręczono pełnomocnikowi pozwanego w dniu 7 lipca 2015 r. Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. j. Dz. U. 2014 r., poz. 1025 z późn. zm., dalej u.k.s.c.), pełnomocnik pozwanego powinien był w terminie 7 dni uiścić opłatę kasacyjną w wyżej podanej wysokości. Z uwagi na to, że opłata nie została uiszczona, skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu w oparciu o art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Pozwany zażaleniem zaskarżył to postanowienie w całości, a ponadto wniósł o pośrednią kontrolę postanowienia z dnia 30 czerwca 2015 r. w przedmiocie częściowego zwolnienia od kosztów sądowych, a także o zmianę postanowienia z dnia 30 czerwca 2015 r. poprzez zwolnienie pozwanego od opłaty od skargi kasacyjnej w całości, ponadto wniósł o zmianę postanowienia z dnia 29 lipca 2015 r. oraz o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Pozwany zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że dysponuje majątkiem umożliwiającym mu uiszczenie opłaty częściowej od skargi kasacyjnej, co jego zdaniem skutkowało obrazą przepisów prawa materialnego, tj. art. 102 ust. 1 u.k.s.c. poprzez jego niezastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący przyznał, że nie uiścił opłaty od skargi kasacyjnej w części, od której nie został zwolniony, w terminie wskazanym w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. Zażalenie sprowadza się do kwestionowania prawidłowości rozstrzygnięcia w przedmiocie częściowej odmowy zwolnienia od opłaty. Postanowienie to jest niezaskarżalne, ale wobec zgłoszenia stosownego wniosku (art. 380 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c.) podlega kontroli Sądu Najwyższego w postępowaniu zażaleniowym.

Zgodnie z art. 102 ust. 1 u.k.s.c., zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Do wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych należy dołączyć oświadczenie obejmujące szczegółowe dane o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby ubiegającej się o zwolnienie od kosztów, które sporządza się według ustalonego wzoru.

Zwolnienie od konieczności ponoszenia opłat sądowych należy stosować wyjątkowo, bowiem jest ono kierowane do osób, które biorąc pod uwagę przeciętny poziom uzyskiwanych dochodów i posiadanego majątku nie mogą ponosić tych opłat bez uszczerbku dla siebie i rodziny.

Wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, złożony w toku postępowania sądowego, rozpatrywany jest przy uwzględnieniu okoliczności dotyczących sytuacji majątkowej wnioskodawcy w chwili jego złożenia.

Z oświadczenia złożonego przez skarżącego wynika, że utrzymuje się z otrzymywanych od powoda alimentów w kwocie 1500 zł miesięcznie. Skarżący, który w toku procesu osiągnął pełnoletniość, nie pracuje, realizuje obowiązek szkolny. Nie można jednak podzielić podnoszonego w zażaleniu zarzutu, że nie jest on w stanie uiścić wymaganej opłaty, skoro utrzymuje się tylko z alimentów. Zgodnie bowiem z art. 133 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 2082), oboje rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie. Obowiązek jego utrzymania ciąży zatem także na matce, która osiąga miesięczny dochód netto w wysokości 4.800 zł. i z którą pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.

Okoliczność, że pełnoletnie dziecko, które nie posiada własnego majątku, uczy się i pozostaje na utrzymaniu rodziców, nie uzasadnia jeszcze zwolnienia od kosztów sądowych; z istoty obowiązku alimentacyjnego wynika bowiem, że w wypadku prowadzenia procesu w interesie dziecka, które nie osiągnęło możliwości samodzielnego utrzymania, rodzice winni wyłożyć potrzebne na ten cel środki, jeżeli mogą to uczynić bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny; wówczas o zwolnieniu od kosztów sądowych decydują

możliwości zarobkowe i majątkowe rodziców (zob. uzasadnienie postanowienia SN z dnia 15 maja 1989 r., sygn. akt II CZ 80/89, nie publ.; por. także: postanowienie SN z dnia 10 marca 2011 r., sygn. akt V CZ 109/10, www.sn.pl; uchwałę SN z dnia 6 lutego 1969 r., sygn. akt III CZP 129/68, OSNC 1969, nr 10, poz. 170; postanowienie SN z 25 maja 1960 r., 2 CZ 42/60, OSN 1961, nr 3, poz. 78). Dochody osiągnięte przez matkę pozwanego, łącznie z alimentami, pozwalały na zgromadzenie wymaganej opłaty bez uszczerbku dla siebie i rodziny.

Nie doszło zatem do zarzucanych w zażaleniu przepisów.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

eb